

Yrityskaupan hyväksyminen: Enersense IN Oy / Helen Oy:n Energia-alusta ja tuotantoratkaisut -liiketoiminnan käyttö- ja kunnossapitopalvelut

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ("KKV" tai "virasto") on 23.9.2022 ilmoitettu järjestely, jossa Enersense IN Oy ("Enersense" tai "ilmoittaja") hankkii Helen Oy:n ("Helen") Energia-alusta ja tuotantoratkaisut -liiketoiminnan käyttö- ja kunnossapitopalvelut ("kohde").

1 Yrityskaupan osapuolet

Enersense tuottaa eri teollisuuden sektoreiden asiakkaille palveluita, joilla pyritään parantamaan tuotantolaitosten käyttövarmuutta ja tehostamaan niiden kunnossapitoa. Enersensen omistaa Enersense Services Oy, joka on puolestaan Nasdaq Helsinki -markkinapaikalla listatun Enersense International Oyj:n tytäryhtiö. Enersense-konserni tarjoaa muun muassa teollisuuden kunnossapitopalveluita kolmansille osapuolille, ja ilmoittajalla on laajoja käyttö- ja kunnossapidon palvelusopimuksia suurten suomalaisten yritysten kanssa.

Helen on Helsingin kaupungin kokonaan omistama energiayhtiö, joka tarjoaa asiakkailleen sähköä, kaukolämpöä ja -jäähdytystä sekä monipuolisia palveluita energian pientuotantoon, asiakkaiden omaan energiankäyttöön ja sen tehostamiseen. Virastolle ilmoitettavassa järjestelyssä Helen **luovuttaa Energia-alusta ja tuotantoratkaisut -liiketoimintansa käyttö- ja kunnossapitopalvelut ilmoittajalle** ja ostaa kyseiset palvelut jatkossa ilmoittajalta osapuolten välillä solmitun erillisen palvelusopimuksen mukaisesti.¹ Ilmoittaja tulee siten järjestelyn myötä vastaamaan Helenin aikaisemmin itse tuottamista käyttö- ja kunnossapitopalveluista. Järjestelyssä ilmoittajalle siirtyy Helenin käyttöomaisuutta ja enintään 260 työntekijää vanhoina työntekijöinä.²

2 Ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista

Ilmoittajan mukaan osapuolten toiminnassa on päällekkäisyyttä teollisuuden kunnossapitopalveluissa. Teollisuuden kunnossapitopalvelut käsittävät ilmoittajan mukaan eri kokoisten ja eri teollisuudenalojen laitoksilla suoritettavia laitteiden, laitosten ja laitosalueiden kunnossapitoon ja huoltoon liittyviä palveluita. Kunnossapitopalveluilla pyritään turvaamaan teollisten laitosten häiriötön käynti ja käyttö laitosten käytettävyyden, tuotannon ja tuotteiden laadun optimoimiseksi. Tarkoituksena on siten edistää laitosten kustannustehokasta

¹ Siirtyminen palvelunhankinnan toimintamalliin on osa Helenin strategian mukaista siirtymää kohti hiilineutraalia energiantuotantoa ja Hanasaaren ja Salmisaaren hiilivoimaloiden sulkemiseen liittyviä sopeuttamistoimia. Helen käynnisti huhtikuussa 2022 kilpailutuksen tavoitteenaan löytää kumppani vastaamaan käyttö- ja kunnossapitotehtävien toimittamisesta palveluna. Helen valitsi käyttö- ja kunnossapitotehtävien toimittajaksi Enersensen 30.8.2022.

² Ilmoittajan mukaan osapuolten välisessä palvelusopimuksessa on kyse kilpailulain (948/2011) 21 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesta määräysvallan hankinnasta liikeomaisuuteen siten, että markkinoilla syntyy rakenteellinen muutos, sillä palvelusopimuksen nojalla siirtyvällä omaisuudella voidaan harjoittaa liiketoimintaa ja siihen voidaan kohdistaa liikevaihtoa.

toimintaa ja hallintaa. Teollinen toimija voi ostaa tarvitsemansa kunnossapitopalvelut ulkopuoliselta palveluntarjoajalta tai tuottaa ne itse kokonaan tai osittain.

Ilmoittaja on katsonut viraston aiemman päätöskäytännön perusteella, että osapuolten välinen palvelusopimus lukeutuu arvoltaan merkittävien ulkoistusten ja kokonaisulkoistusten piiriin.³ Yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioinnin kannalta markkinoiden tarkempi tarkastelu ei ole ilmoittajan mukaan kuitenkaan tarpeellista, sillä osapuolista ainoastaan Enersense tuottaa teollisuuden kunnossapitopalveluita ulkopuolisille asiakkaille. Kohde ei sen sijaan tällä hetkellä ole osa ulkoistettujen teollisuuden kunnossapitopalveluiden markkinaa, koska Helen vastaa itse omien voimalaitostensa ja muiden energijärjestelmänsä osien kunnossapitopalveluista eikä se tarjoa palveluita muille toimijoille. Viraston aiemman päätöskäytännön perusteella osapuolten tuottamat teollisuuden kunnossapitopalvelut eivät siten kuulu ilmoittajan mukaan samalle relevantille hyödykemarkkinalle, ja yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioinnin kannalta on riittävää tarkastella teollisuuden kunnossapitopalveluiden valtakunnallista kokonaisulkoistusten markkinaa.

Ilmoittajan arvion mukaan teollisuuden kunnossapitopalveluiden kokonaisulkoistusten markkinan arvo Suomessa vuonna 2021 oli 214 miljoonaa euroa, josta ilmoittajan markkinaosuus oli [5–10] % ja kohteen palveluiden arvo huomioiden noin [10–20] %. Ilmoittajan tärkeimmät kilpailijat teollisuuden kunnossapitopalveluiden kokonaisulkoistusten markkinalla vuonna 2021 olivat Caverion Industria Oy (markkinaosuus [30–40] %), Quant Finland Oy ([20–30] %), Elcoline Group Oyj ([10–20] %), Viafin Service Oyj ([0–5] %) ja Bilfinger Engineering & Maintenance Nordics Oy ([0–5] %).

3 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset

Ilmoittajan arvion mukaan yrityskauppa ei estä tehokasta kilpailua teollisuuden kunnossapitopalveluiden kokonaisulkoistusten markkinalla. Koska yrityskaupan osapuolista ainoastaan Enersense tarjoaa teollisuuden kunnossapitopalveluita ulkopuolisille toimijoille eikä kohde toimi palveluntarjoajana kunnossapitopalveluiden kokonaisulkoistusten markkinalla, yrityskauppa ei vähennä markkinalla toimivien kilpailijoiden määrää tai kilpailijoiden toisiinsa kohdistamaa kilpailupainetta. Ilmoittajan mukaan Enersensen markkinaosuus kokonaisulkoistusten markkinalla tulee palvelusopimuksen solmimisen myötä kasvamaan, mutta ulkoistusjärjestely kasvattaa myös markkinan kokoa, kun aiemmin *in-house*-tuotantona tuotetut palvelut siirtyvät ulkoistettujen palveluiden markkinalle. Enersensen markkinaosuus tulee yrityskaupan jälkeenkin

³ Ilmoittajan mukaan Enersense-konserni toimii myös teollisuuden projektointipalveluiden markkinalla, mutta järjestelyssä ei ole kyse näistä palveluista. Osapuolten välisen ulkoistusjärjestelyn perusteella Enersensen Helenille tuottamat palvelut sisältävät myös muun muassa pienimuotoisia korjaustöitä, jotka veloitetaan erikseen, mutta ne eivät kuitenkaan luonteensa vuoksi ole erotettavissa kokonaisulkoistusta koskevasta palvelusta. Ilmoittaja on viitannut KKV:n päätöskäytäntöön, jossa virasto on todennut, että projektointipalveluita tarjotaan jossain määrin myös yhdessä teollisuuden kunnossapitopalveluiden kanssa ja asiakkaat ostavat toisinaan projektointipalveluita ulkoistetun kunnossapitopalvelun tarjoajalta ilman erillistä kilpailutusta.

säilymään maltillisena, minkä lisäksi markkinalla toimii useita markkinaosuudeltaan yhtä suuria tai suurempia kilpailijoita kuin Enersense.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan yrityskauppa ei kilpailulain 25 §:ssä tarkoitettulla tavalla olennaisesti estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla. Teollisuuden kunnossapitopalveluiden kokonaisluokistusten markkinoilla Suomessa toimivien yritysten lukumäärä ei vähene yrityskaupan myötä, ja yrityskaupan aiheuttama lisäys ilmoittajan markkinaosuuteen on maltillinen. Viraston markkinakuulemisessa ei myöskään ilmennyt, että yrityskaupalla olisi haitallisia vaikutuksia.

4 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyy yrityskaupan, jossa Enersense IN Oy hankkii Helen Oy:n Energia-alusta ja tuotantoratkaisut -liiketoiminnan käyttö- ja kunnossapitopalvelut.

5 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

6 Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 49 a §:n mukaan siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

7 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa asiantuntija Aino Jankari, puhelin 029 505 3032, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtajan sijainen,
johtaja

Rainer Lindberg

Asiantuntija

Aino Jankari